

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.
Egész évre 2 frt.
Fél évre 1 „
Negyed évre 50 kr.
Köszvényeknek 60 kr. évi postadíj öléges
beküldése után ingyen.
Egyes szám ára 4 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:
Főtit. Áron Miksa ut. házban, Kisujt-utca
szegletén.
Kéziratok vissza nem adtnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI

ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díjak:

Négy-hasábos petit sorért 5 kr; többszo-
rúnl 4 kr.
Nagyobb és többszöri hirdetéseknek nagyon
kedvező engedmények tétetnek.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
„Nyitlér”-ben megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.
Hirdetések és előfizetések helyben a kiadói
hivatallal, Csáthy Károly és Teleki K.
Lajos könyvkereskedésében, Budapestben:
Goldberger A. V. és Haasenstein és Vogler,
Bécsben, Prágában Haasenstein és Vogler,
A. Oppelt, Schalek H., Stern Mór és
Párisban, Hamburghban és Majnai-Frank-
furtban: G. L. Daube és Mosse Rudolf
hirdetési intézetében fogadtatnak el.

Tanítók árvái.

(Különösen tanítók figyelmébe.)

Lapunk idestova ötven év óta áll a társadalom szolgálatában. Ez idő alatt lelkiismeretesen figyelembe vettünk minden mozzanatot, mely nemzetünk s közelebbi és nemese város és vidék ügyeinek jobbra fordulására irányult. Így többször szólottunk a nevelésről s tanításról is. Kedves kötelességünket teljesítjük hát most is, midőn a legfontosabb ügyek munkásainak szenteljük e sorokat.

Alig van osztály, mely nehezebb munkát végezne s mégis szűkebb körülmények között élne, mint a tanítói osztály. S e szegény nap-számokos lankadatlanul haladnak a tövises pályán, gyakran csak eszmék — s lelkesülségből táplálkozva, — kenyér helyett. Egy van mégis, a mi szorongással tölti el szívüket: mi lesz gyermekeikből, ha a kéréltetlen halál idő előtt veszi ki kezökből a vándorbotot? ...

Ezen aggodalom megszüntetésére önmaguknak alapíták az „országos tanítói árvaházat”, mely nagy áldozatok árán végre megnyitult s pár év óta vagy husz árvát nevel évenként.

Azonban Magyarországon 25,000 tanító van. Lehet-e gondolni, hogy ezen egyetlen árvaház egészen biztosítsa valamennyit, hogy gyermekei nem fognak halála után elzúlni, vagy éppen elveszni?

Szomorúan felelnek erre az idei felvételek. Csupán 6 helyre lehetett pályázatot nyitni s ezek közül is egynek betöltése a máramaros, egyé a pestmegyei tanító testületet, egyé Gönczy Pál államtitkár urat illeti meg, tehát maga az egyesület csupán 3 árvát vehetett fel! Pályázók pedig 16 volt s egy kivételével mind olyanok, kiknek 1—9 kiskorú testvérek van!

Ide igtatjuk a „Népt. Lapja” után a jelentés e néhány sorát:

„Habár a választmány ... teljes tárgyilagossággal járt el és valóban a legnyomorultabb helyzetben levő árvákat vette fel, mégis fájó szívvel kellett értesítenie a többi pályázókat, hogy kérésüket ez idő szerint nem teljesíthette. Fájó szívvel tette ezt, mert meg van győződve, hogy ezek is az egyesület támogatására a legnagyobb mértékben rá vannak szorulva.”

Bizony szomorú, fájdalmas dolog ez! Pedig még a folyamodók száma csaknem semmi azok-

nak számához képest, a kik ezen segítségért talán még jobban is rá vannak szorulva, mint maguk a folyamodók! Mi lesz akkor, ha idő haladtával a pályázók folytonosan szaporodnak?

Fejlesztetni kell hát azt az országos árvaházat, „hogy — mint a „Népt. Lapja” írja — jövőben egy folyamodót se kelljen elutasítani.”

De ez nem elég. Már fentebb is említettük, hogy azon egyetlen árvaház soha sem fog annyira fejlődni, hogy minden tanítói árván segíthessen; pedig e nélkül nincs célja. Éppen azért, mert azon intézmény országos: a nagy közönség részvételét, áldozatra készségét nem lehet kellő arányban reá fordítani, hacsak az állam jelentékeny (!) segítségével hozzá nem járul. De erre a legvérmesebb reménnyel sem számíthatunk.

Azért szükséges volna, hogy minden egyes megye tanítói testülete külön alakítson a maga kebelében s a maga számára árvaház-egyesületet. Így aztán minden megye központján lehetne idővel állítani egy-egy tanítói árvaházat. Ez első tekintetre nehezebb látszik. De a kettőt gondoljuk meg. Először azt, hogy az ily megyei árvaház nem fog oly rengeteg összeget fölemészteni, másodsor pedig azt, hogy az ily helyi érdekű intézményre csaknem kiapadhatatlanul adakoznának egyesek és egyletek, míg az országos intézmény — szomorúan tapasztaljuk — majd csupán a tanítók áldozatai filléreiből áll fön.

Távol legyen tőlünk, hogy ezen indítványunk által a budapesti orsz. intézménynek akarjunk ártani! Azon intézet álljon fön, gyarapodjék, erősödjék, — megyei árvaházak csak segíteni fogják azt földadatának megoldásában. Nem az erők szétforgácsolása, hanem cél-szerűbb felhasználása, ez a mi célunk.

Es cikkünk végén különösen Debreczen város és Hajdumegye kir. tanfelügyelőjéhez fordulunk, kinek buzgóságát a tanítás terén, mint a tanítók érdekeinek megóvásában, mindnyájan ismerjük. Ő hivatalánál és érdemeinél fogva legméltóbb vezetője lesz az ügynek, s egyszerű felhívására szívesen összegyűlünk Debreczen és Hajdumegye tanítói, hogy testületbe állva ezen eszmét bővebben kifejtjük s kivitelének módozatait lehetőleg már ez évben megállapítsuk.

Legyen e részben Debreczen és Hajdumegye a kezdeményező s lassankint bizonyára minden megye követni fogja példánkat. Így elő az idő, mikor majd a tanítás munkásai nyugodtan térhetnek végső álmukra, mert tudják, hogy árváik a hon javára derék embereké fognak válni! Ugy legyen!

Alszegei.

Nagyvilági hírek.

— **Elmaradt üdvözlés.** Belgrádban szintén volt királyunk születésnapján ünnepi istentisztelet, az osztrák-magyar követtség közpénzében. Jelen volt Pallavicini örgről diplomaciái ügyvivő a követtség és konzulátus összes személyzetével s az osztrák és magyar kolónia teljes számmal. Történt azonban e napon valami feltűnő, éppen az által, hogy nem történt meg: a szerb udvar és kormány eddig mindenkor kifejezték szerencsekiáltásaikat e napon. Most az elmaradt, egyik tudósítás szerint azért, mert a szerb kormány „nem volt tudomás” az ünnepélyről. Bukarestben és Szofióban az udvari és kormánykörök jobb értesülésekkel rendelkeznek, mert mindkét helyen jelen voltak a miniszterek, udvari és állami főméltóságok az osztrák-magyar követtség által rendezett ünnepélyen. — **A meyerlingi kolostor** felszentelését elhalasztották, mert még újabb építkezés szükséges, hogy huszonegy építész számára legyen hely, míg eredetileg csak tíze számítottak. — **Az orosz** határról írják, hogy a kisenyvi tábora gyakorlatokra összpontosított csapatok a gyakorlatok után is ott maradnak. — **Wolf Miksa** berlini egyetemi orvos-tanár hosszabb kísérletek alapján azt tanácsolja, hogy a csecsemőket mindjárt életük első napjaiban kell himlő ellen beoltani, mert ekkor könnyebben bírják, mint a mikor már fogzási bajokkal is küzdenek. — **Rómában** vasárnap este a Colonna-téren, a hol éppen hangverseny volt, eddig ismeretlen merénylek bombát dobta a közönség közé s hat ember sebesült meg, köztük egy rendőr. — **Rudolf trónörökös** koporsóját aug. hó 21-én, a szerencsétlen királyi születésének évforduló napján, több friss koszorú díszíté. Károly Lajos főherceg palma- és babérlevelekből font pompás koszorút helyeztetett a koporsóra, Vilmos német császár pedig babérkoszorút. — Most jelentik azt is, hogy a néhai trónörökös vadászterületei lassankint megszüntetnek udvari vadászterületek lenni. A bécsi vadászterületet a fővádat megtartják ugyan, de a rókat ki-pusztítják. A király nem fog részt venni ezeken a vadászaton, az állatkerti vadaskastély pedig lebontatja. Ama vadászterületeket, a melyeket Rudolf trónörökös bérben tartott volt, nem fogják ezután kibérelni. — **A török kormány** 30,000 főnyi sereget küld Kréta szigetére; egyúttal pedig visszatartotta azt az orosz indítványt, hogy a külföldi konzulok járjanak közbe a rend helyreállításánál. — **A franciaia kormány** érzékeny csapást mért Boulanger-ra: megtiltotta a Boulanger-féle

proklamációk közzétételét akár hírlapi uton, akár falragaszok útján; a hadügyminiszter pedig mintegy 90 aktív és tartalékos tisztet sújtott kemény büntetéssel politikai üzelmek miatt. — **Az olasz papság** utasítást kapott a Vatikánból, hogy maradjon távol minden ünnepélytől, melyet most a déli Olaszországban utazó Humbert király tiszteletére rendeznek. — **Natalia** szerb volt királynőről az a legújabb hír, hogy lemondott belgrádi látogatása tervéről. — **Az Eiffel-toronyba** kedden belecsapott a villám s a torony teteje egy pillanatra mintha sugárléghőbe lett volna takarva, aztán olyan zaj hangzott, mintha tömtenlen füveg törne össze; de a toronynak semmi baja sem történt. — **Jack, a hasfelmetsző,** megint szaporította borzalmos gyilkosságai számát. Bromlengben, nem messze Londontól, egy iszonyuan megcsontított nő holttestét találták meg. A sebekből itélve kétségtelennek látszik, hogy a rettegett Jack volt a gyilkos.

Hazai hírek.

— **Merénylet az utczán.** Budán az Attila-utczában a múlt héten izgalmas eset történt meg. A katonai díszszemle végzetével, a mint a közönség sűrűbb sorokban hazafelé indult, Kern Mihály cipész revolverből rálőtt Schiller János asztalosra s kir. palotai főútra, a ki lakása előtt állodgalt. Schiller az udvarba futott, de Kern még kétszer rálőtt. Mind a három golyó a Schiller hátába furódott s alólta vitték be a János kórházba. Az orvosok azonban azt mondták rá: remélhetőleg nem lesz belőle komoly baj, mert a golyók kicsinyek s nem furódtak mélyen a testbe. A merénylet előfogták. Azt vallotta, hogy boszúból akarta lelőni Schillert; a boszúra pedig két oka is van: Schiller érzékenyen megkísztetése öt anyagilag s azon kívül volt kedvesét: Tordai Erzsébetet is lebeszélte, hogy nőil menjen hozzá. — **Zentán** megint van botrányhistória; Ormós Bergel Kálmán, a „Zentai Közlöny” szerkesztője és Braun Soma járásbírója végre hajtott rálestelet vasárnap este Reitmann Ferencze, a „Zentai Ellenőr” szerkesztőjére és leütötték. — **Nagy bűntényről** adnak hír Marosvásárhelyről, hol egy még ki nem nyomozott gonosztevő fejszével meggyilkolt egy özvegy nőt és egy fiatal leányt s a lakásból minden pénzt és ékszert elrabolt. — **Gróf Andrássy Gyula** egészségi állapota jobbra fordult s a gróf már ki is koccszott; Tisza-Dobra való visszatérésének ideje még nincs megállapítva. — **A félmillió tennő.** A Farkas Menyhért pörében a vizsgálat újabb szálat főleg Verseczen futnak össze. Kapcsolatban az elfogott Hergatt Péter dolgaival. Ez az úr, a ki fodrász volt, most már Temesvárt ül. Vozáry vizsgálóbíró hat napot töltött Verseczen. Ama korábbi gyanus lotto-nyeremények ügyét igyekszik földeríteni, melyek a szűk fizetési és vagyon-talan Farkas Menyhért már régebben abba a helyzetbe juttatták, hogy a gavalált játszhassa s pazar ebédet, vacsorát adjon. S Verseczen a vizsgálóbíró több érdekelt adatot tudott meg. Többi közt az is, hogy Farkas Menyhért sokszor órák hosszán maga vezette a Hergatt gyűjtőjében a betéti jegyzé-

TÁRCZA.

Lajos estején.

Szállj el innen felhő,
Szállj most más vidékre,
Az én sóhajom,
Hadd menjon az égbe,
Ott is egyenest a
Jó Isten elbe! ...

Istenem, teremtmő,
Népek édes atyja:
Sohajom úgy-e hogy
Egéd befogadja?
S végtelen kegyelmed
Nyomba kihallgadj?

Majd ezen az estén,
— Tán úgy éjféltájba! —
Messe, messe innen,
Túria városába,
Imádkozik hozzád,
Valaki magába; ...

Én Istenem áll! meg
Az imádkozását,
Hallgass ki, s zívó
Minden óhaját,
Vedd számba, vedd számba
A könyve hullását!

S ird be imádságát,
Írd abba a könyvebe,
Mit a te jó kedved
Fénye tüdököl be:
— Hogy szegény öregnek,
Örömebe hulljon,
Már egyszer a könyve!

Szabolcska Mihály.

Az emberevés

— Mantegazza Fisiologia dell' odio könyvéből. —

Ki se kell mennünk a házunkból, kertünkbe és már példát láthatunk annak, hogy némely állat megesszi a hasonozóját. A macska felfalja kutyáit; ha aranyhalat akarunk tenyészteni, az ikrát és az aprókat sóvényekkel, halókkal kell védenünk a nagyok éhe ellen. A szorpió megesszi a skorpiót, az eger az egeret, a farkas a farkast. És e jelenség sokszor ismétlődik a tengerben és a földön, a levegőben és a fák galyai között. Tán egyedül a növényevő állatok nem vetemednek az omatofagiára (e szót javasolnám e fogalom kifejezésére); de csakis azért, mert nincs hűsévész való fogjuk.

Az Isten képe és hasonlatosságára teremtettt ember szintén omatofagus. Nála nincs szükség ez új tudományos műsóra; régóta megvan az antropofagia és kannibálizmus kifejezés. S az ember rosszabb az állatnál, mert megesszi a mását a nélkül is, hogy éhes volna; megesszi gyűlöltét, boszúból és sok más okból; és ez még nem is elég neki: megesszi isteneit és Olimpussait oly istenekkel népesíti be, a kik embereket emésztenek meg, sőt egymást is felfalják.

A régi műveltségű népek is mindig szörnyű, borzadalmos dolgoknak tartották az emberevést s benne a legnagyobb elajlásodás, a végső elvetemültség kifejeződését. Látták. Az utazók, ha túlnak bór színére, koponya formájára, szokásokra, erkölcsökre különböző népek közé jutottak, mindjárt mint a legiszonyabb eltérést említették az emberevést. Ma is, ha az elvadász legnagyobb fokát akarjuk karakterizálni, azt mondjuk: kannibál. Pedig az emberevés nem igazi mértéke a durvaságnak; vannak igen értelmes népek, a melyek ugyiszlán még tegnap igen értelmes emberhust tálni az asztalra; viszont vannak az értelmesség és erkölcsi érzés leg-

alacsonyabb fokán álló törzsek, a melyek már időlen időt óta nem emberevők többé.

Az természetes dolog, hogy a civilizált népek, melyeknek ései már sok évszázad előtt lesoztak a kannibálizságról, végtelen undort éreznek az emberevessel szemben. Mi, a kiknek annyi törvényünk van megvédeni az embert az ember ellen; mi, a kiknek annyi szavunk van a felebarát iránt való szeretet és tisztelt kifejezésére; mi, a kik kihívjuk a másik embert, a miért tervével érintette arcunkat; mi, a kik annyi kegyelettel temetjük el halottainkat és szentnek, sérthetetlennek tartjuk a temetőt; mi, a kik az emberi hulla látára oly fájdalmat és félelmet érezünk; mi nem bírjuk elképzelni, hogy vannak egész népek, a melyek az emberhust a legjobb ételnek tartják és nemcsak a halottakat fálják fel, de vadászaton tartanak az emberre, akár csak állat volna. Ez a határtalan elvetemültség minden jobb érzésnek abszolút tagadása; a legaljasabb, legbarbárabb, legkegyetlenebb az ember mindentelvélyedéseik között.

Az emberevést sok ideig tulzának, fantasztikus utazók meséinek tartották és ma is van akárhány tudós, a ki azt állítja, hogy e szokás uralkodhatott valaha egyes primitív vad népeknél, de ma már sehol sincs meg. Metafizikusok keményen kelnek ki azok ellen, a kik az emberevés kérdésével tudományosan foglalkoznak; azt hirdetik, hogy nincs bebizonyítva a történelem előtti fajok kannibál volta és azt állítják, hogy az antropofagia ugyiszlán minden primitív népnél megvan, az emberi természet profanálása, méltó párja a darwini elméletnek. Atkins a többi között a priori mondja, hogy az Isten képe teremtett ember nem eszelekedhetik ilyen gonosztságot. Pedig más, nagyobb, sötétebb foltok azok, a melyek az emberiség történetének nagy könyvét bemocskolják.

Az emberevés tanulmányozása legújabb keleti dolog. Régekte csak az utazók foglalkoztak vele; afféle üveg alá tett muzeumi szörnyetevő csoda volt, a melyet táított szájál, dülledő szemmel szokás bámulni. A modern tudósok közt Letourneau, Schaaffhausen és Vogt jelesül foglalkoztak e kérdéssel és az antropofagiát többféleképpen osztályozták. Azt hiszem, az ő klasszifikációjuk nem torjék ki mindenre s ezért a magam részéről a következő kategóriákat ajánlom: emberevés éhség miatt; emberevés nyálakusságból; emberevés gyűlölségből; misztikus emberevés; emberevés cinizmusból vagy tudományos kíváncsiságból: örültek emberevés. Mint az ember eszelekedetei rendszeren, egy a kannibálizs és különböző formái is gyakran összekeverednek és kombinálódnak. A vadember, mikor társát felfalja, gyakran egyszerre elégti ki éhét, torkosságát és boszúvágyát, egyszersmind isteneinek is áldozva kannibálizsával. — Most pedig nézzük végig az emberevés és különböző fajtáit.

Emberevés éhségből. Nincs ember a világon, a ki szükség se vihetne az antropofagiát; ezt bizonyítja a hajfőörések és a megszállott várak története. Jeruzsálem ostroma alatt egy anya lelte kis fiát, megfűzte és megette. IV. Henrik idejében, 1590-ben, a körülvert párisiak közül sokan emberhust éltek; egy gazdag ur nő beszánta meghalt gyermekét és eszeledezte együtt husukból táplálkozott. Az algiri francia háború alatt az arabok emberhust ettek. Az 1030 táján Franciaországban három évig pusztított inség közepett valóságos embervadászatok voltak és magyára itdtek egy tornayai polgár, a ki emberrészárszékot tartott. A harminczéves háború végén a százsok kannibálizsra vetemedtek, Thiers szerint pedig 1826-ban is megették a halottakat az éhségtől kiűzött francziák.

Az élelmiszerekből kifogyott hajósok emberevéseinek történetével könyveket lehetne toletöl-

ket s ő állította ki a risonótakat is. Ezt több tanu is bizonyítja s annál gyanusabb, hogy Hergatt eleinte még azt is tagadta, hogy ismeri Farkast, bár később kénytelen volt bevallani, hogy bizalmas lábon állott vele s utazgattak is együtt. Mint írják, az az újabb kombináció merült föl, hogy a lottó-kincstárt a betéti jegyzék utólagos hamisításával rendszeresen csalták. Farkas úgy írta be a jegyzékbe a tizen aluli számokat, hogy a húzást után előbb lehetett írni egy-egy másik számjegyet s ilyenformán a kompánia akkor csinált tényleg, a mikor éppen akarta. A szövetésben persze benne kellett lennie valakinek a lottó-hivatallnokok közül is. Azt sejtik különben, hogy összeállított velük egy postalistát is. Fontos corpus delicti Joannovics versezi fénypécsét egy levele is, melyben által fenygetőzik, hogy minden elárul a levelet Hergatt házához, a padlás gerendái alatt, darabokra szakgatva találták meg s nagy fáradságra került, míg nagynehezen összeállították a darabkákat. Joannovics azt vallja, hogy Hergatt, a ki neki sokáig cimborája volt, borozás közben álruktá neki a lottó-csinyt s bizonyos kedvéért 30,000 forint is mutatott. Egy ízben megtagadt tőle 200 frt kölcsönt s ő azért ijesztett rá a levelel. De Farkas Menyhért mindezek dacára nyugodtnak látszik. Az első töredelmes vallomást most már nem is tőle várják, hanem az új foglyoltól: Hergatt Péteről, a ki már is sok ellentmondásba keveredett. Nincs annyi intelligenciája, hogy talpra-esetesen válaszolhatna a keresztelődésekre; de meg aztán a vizsgálóbíró kezében is ellene a bizonyíték és terhelő adat. Többi közt két levél is, melyről az aláírás le van tépve, de a melyet Farkas írásának tartanak. Ujjabb hír szerint Hergatt márt azt is bevallotta, hogy Farkas megbízásából Bécsben járt, a vendéglőben Farkas neve alatt szerepelt s ő tette meg a nyertes számokat a s lútrára. Azt mondja, nem tudja, hogy Farkas miért akarta így, de hát nem is gondolt vele mert tudta, hogy Farkas személyes ember, a ki előtt a pénznek nincs becsé.

— **Biharmegyei hír.** A Püspökfürdőben, mint Nagyváradról jelentik, e napokban hozzáfogtak a nagyobb szabású építkezéshez; az első kapavágást Andrassy János czimzetes kanonok, a fűrdőnek építkezése óta rendes vendége tette s rövid beszédben megemlékezett Schlauch Lőrinc püspök áldozatkészségéről is.

HÍREK.

— **Kossuth Lajos**, nagy hazánkfiának lapunk megjelentek tartandó névéstéle a szokottnál fényesebbnek ígérkezik s napok óta lázas mozgalom indult meg, hogy az a fényes névhez méltóan ünnepelessék meg városunkban. A helybeli függetlenségi párt intéző bizottsága ugyanis, szombat este 7 órára a csegléd-utczai „Kis pipa” című vendéglőben, Kossuth Lajos névéstéle megünnepelesége végett a város polgárságát pártkülönbség nélkül, ugy szintén a nemes tanuló ifjúságot, egyeseket és testületet összeszólítottak elválták meg; ez alkalommal először is nt. Kiss Albert ev. ref. lelkész és országgyűlési képviselő, vagy akadályoztatása esetén Beke Mihály árvászeki elnök ur megnyitó beszédet mond. Ezt követi Gáspár Imre a „D—n” fel. szerkesztőjének értekezése „Kossuth Lajosról,” utána pedig Tóth József esk. felügyelő szavalja el ódáját ezt követi Kossuth Lajos nagy hazánkfiához intézendő távirat megállapítása, melyre nézve Kertész János pártelnök tesz előterjesztést. Ezután következnek a társas-vacsora (étlap szerint választva.) Pontos kiszolgáltatásról és jó zenéről gondoskodva van. A társas-estélyen jelen lesz a 49-iki honvédegyelet. — Vasárnap a Nagyerdőn a helybeli daleyet által rendeztetik jótékony csejra népünnepej, melynek programja a következő:

„Országsszerte megindult a mozgalom hazánk nagy fia névünnepejének impozánsa való megtartása céljából. Debreczen város is ünnepejt üni óhajt s hogy minden pártsszinezetől meuten általánossá váljék e nemzeti ünnepe, városi 4 daleyetünk: a debreczeni daleyet, a keresk. ifjak daleyete, az evang. daleyet és az iparos ifjak daleyete vette kezébe a mozgalmat s együttesen f. hó 25-én Vasárnap a **magyardei Vigadóban** társas összejövetelű névünnepej s hazafias jótékony csejall egybekötött „HANGVERSENYT” rendeznek, Rácz Károly zenekara, és a helybeli tü zoltó-egylet zenekara közreműködése mellett, következő műsorral: 1. „Hymnus” — Erkelől, éneklí a 4 daleyet együttesen. — 2. „Búcsú” Riebertől, éneklí a debreczeni daleyet. — 3. „Szavaltat” előadja Kovács József ur. — 4. „Nemzeti zászló” Hubertől, éneklí a keresk. ifjak daleyete. — 5. „Népdal-egyeleg,” férfi négyesre alkalmazta Boross Lajos ur, éneklí az iparos ifjak daleyete. — 6. „Alkalmi költemény,” írta és szavalja Szabolcska Mihály ur. — 7. „Kossuth dal” Lánytól, éneklí az evang. daleyet. — 8. „Szózat” Egressitől, éneklí együttesen a 4 daleyet. — „Rákóczy induló” Hubertől, éneklí a debreczeni daleyet Rácz Károly népzenekeara közreműködése mellett. — A nagyérdemű műpártoló közönségre való tekintetből csejírnyosnak mutatkozott, hogy hazánk nagy fia névünnepej hazafias jótékony csejű előadással kösse össze a 4 daleyet, hogy a műigények kielégítése mellett magának az ünnepejnek több erkölcsi súlyt kölcsönözzen. — Meg vagyunk nyugtatva az iránt, hogy pártkülönbség nélkül sietni fog városunk s a közel vidék minden igaz polgára részt venni Kossuth Lajos névünnepejében s igyekezni fog ez ünnepej díszessé és magasztossá emelni. — Az ünnepej kezdete este 5 órakor, a hangverseny kezdete este 7 órakor, hangverseny után vacsora, mely után táncz a Vigadóban. — Beléptíj a Vigadó előtti kerített térre személyenként 10 kr, melyből a zeneköltség fog kifizetetteti s így tányározás nem lesz, a hangversenyre személyenként 40 kr. — Felüfizetések a jótékony csej íránti tekintetből köszönettel vétetnek és nyilvánosan nyugtáztatnak. — A tiszta jövedelem ezen ünnepej rendező bizottság által fog hazafias jótékony csejű intézményekre felosztatni. Debreczen, 1889. Augusztus 23. A Kossuth ünnepej rendező bizottság.”

— **Károly Lajos főherczeg** 6 fensége 29-ikén, csütörtökön reggel 8 óra 2 perczkor érkez városunkba s meg ugyanazon nap d. u. 4 órakor tovább utazik. Az ünnepej fogadtatásra megtörtént minden intézkedés.

— **Rendkívüli közgyűlés** tartott pnteken, melynek két lényeges tárgya volt. Elhatározott ugyanis, hogy miután a hortobágyi legelő a nagy szárazság miatt teljesen használhatatlanná vált, a szarvas marhának a kaszálókra leendő bebocsátatását egyhangulag elhatározta. Elhatározatot továbbá, hogy a fűzes-abonyi vasut építési költségeinek fedezésére a város a már előbb megszavazott elsőbbségi részvényeket 20 ezer forint erejéig törzsszénvényekké változtatja át. E szerint — mint Csávolszki L. vállalkozó kérvényében ígéri, a fűzes-abonyi vasut építéséhez, már a mai napon hozzá fog. — **Az orsz. dalünnepej Szegeden** szerdán ért véget. Délelőtti volt a zárkőzgyűlés. Lung György tanácsnok, a budai dalárda képviselője, a főváros nevében 1892-re Budapestre hivta

meg az orsz. dalárszövetséget, mit lelkes éljenzéssel vették tudomásul. A közgyűlés azután köszöntet szavazott gr. Tisza Lajos díszelőnöknek és helyettesének, Kállay Albert főispánnak, kinek elnöklése alatt hirdették ki a jury ítéletét. A díjak két csoportra voltak osztva s az első csoport első díját (Szeged város ezüst serlegét), nyerte a két dalversenyen legtöbb szavazatot kapott kolozsvári dalárda; utána a legtöbb szavazatot nyerte a szatmárnémeti dalárda, melynek a második csoport első díját (a gr. Tisza Lajos által adott díszes karmesteri pálcát) kapták. Harmadik helyen állt Eger, a negyedik Buda dalárda, melyek második díjat (két koszorút) kaptak; ötödik lett a miskolci, hatodik a kolozsvári polgári dalkör (harmadik díj stb). A jury ez ítélete feltűntet és visszatetszést keltett a közönség körében. Este 7 órakor a színházban előkelő művészek közreműködésével rendezett díszhangverseny fejezte be az ünnepej. Sajnos, az ünnepej meglehetősen diszharmoniaivál járt. A vihar a vasárnap ki közgyűlésen tört ki. A szavazati bizottság jelentése élesen elítélte a központi bizottság gazdálkodását, mert a pénztári kezelésnél hiányzott a rend és pontosság, valamint a szigorú felügyelet. Nincs feltár az egyet vagyonáról: „A Zenalap”-ra s a titkárnak többször utalványoztak oly összeget, melyet a vagyonilag gyöngye lábon álló egyet nem bír; százkra megy a kiutalványozott, de el nem számlolt összeg; az egyet azonfelül terhelve van kölcsönrel és számlával stb. Erre Hubay Károly pattant fel élesen, tiltakozva az ellen, mintha az elszámolásnál hibákat követett volna el; Szentirmay Elemér viszont a számvizsgáló bizottságot támadta meg s azt a furcsa megjegyzést kockáztatta, hogy az egyetnek a sajtorra is kell fordítania némi költségét, mert el nem lehet támogatása nélkül. Szederkényi Nándor és Goll János csúttitani próbálták az igazgató kedélyeket, mire ismét Karancsy marosvásárhelyi küldött keményen kifakadt az eddigi igazgatás ellen. Szavait azzal végzte: „Ha gr. Zichy Géza lett díszelőnkünk, válasszunk hozzá méltó gárdát. Ne szavazzunk az előre kinyomtatott hivatalos névsorral.” S a titkos szavazással kibukott az igazgatóság eddigi tagjai, csak Bartay Edét választották meg ismét egyhangulag elnöknek. Szentirmay helyett Lung György tanácsnok lett az alelnök, Ság helyett Erney József a titkár, Hubay Jenő helyett Erkel Sándor az országos karnagy. Valamennyien nagy szótöbbséggel, mi a kisebbséget fölülte megzavarta. Szentirmay meg a bizottsági tagságról is lemondott s bejelenté Bartay lemondását is, mit a közgyűlés nem fogadott el. Nagy meglepetést keltett, hogy gr. Zichy Géza delután írásbelleg szintén lemondott a díszelőnökségről, mely az előző nap választották. (A „Szegedi Napló” azt a megjegyzést fűzi ehhez: a laikus szemlélő egyszerre azt a benyomást nyerte a dalárszövetségről, hogy az a Rózsavölgyi és „Harmonia” csejéek versengése, melyben most az utóbbiak verszetettek.) A vizsgálódás hírére este a színház félig sem telt meg az összelőadással.

— **Realiskolánk** ismét közelebb jutott egy lépéssel kifejlődéséhez, a mennyiben a hatodik osztálynak felállítását a közoktatásügyi minisztérium megengedte. Ezen hír szolgálat megnyugtatóra azoknak, kik az ötödik osztályt elvégezve a hatodik át már ezen hó végével kezdődő iskolai évben a debreczeni realiskolában akarják folytatni. A beiratásnál tehát már a hatodik osztályra is lehet jelentkezni.

— **Felmentett rendőrkapitány.** Végh Gyula rendőrkapitányt a helybeli kir. törvényszék, a Dr. Kocsár Gábor ügyvéd panasz folytán ellene emelt közokirat hamisítás vádja alól, — miután Dr. Kuszka Miklós a közd képviselője is a felmentést javasolta, — felmentette. Dr. Kocsár Gábor felebebezt.

— **A h.-bőszőrményi Jack.** Ugy látszik, e nevet a hasmetző Jack után leginkább megérdeml a h.-bőszőrményi leány gyilkos, aki dacára 18 évének — mint mindinkább bonyolódó vizsgálattal eddig elkerítette, oly példátlan erőszakosságokat s egyéb e tetteiből kifolyó bűnök halmazát követte el, melyek a szélsősérossabb értelmében megdöb-

bent s ugy lélektanilag, mint orvos rendőreleg egy igen helyteljes bűnügynek szolgáltatnak anyagot. — Mint hirték és szörnyeteg — mint azt a vizsgálat ujjában kiderítette, nem elégedett meg, hogy a leányt megölje, hanem az élettelen hullán is beszállítást követelt el, s e hallatlan körülményt ugy a jelek, mint két tanu egybehangzó állítása is igazolja.

— **Környey Laura** (előbb Hárting Gusztávné) felsőbb helyen engedélyezett tan- és leánynevelő intézetében a beiratások folyamatban vannak. E legregibb debreczeni nevelőintézet mindenkor fényesen beigazolta létjogosultságát s bizvást és nyíltan mondhatjuk, hogy olyan írásbeli dolgozatokat, valamint rajzokat és női kézimunkát nemcsak Debreczenben, de széles Magyarországon is kevés tanintézet mutathat fel, mint a mióket e tanintézet az évetárá vizsgálatokon produkált. A népiszkola tanítágyak mellett, melyet az igazgató tanítónőn kívül elismert s kiváló tanerők kezelnek, ez intézet mindig kiváló súlyt fektetett a német nyelvre, mint rendkívüli tanítágyra, s ezt oly kiváló sikerrel tanítja, hogy a szülők nem győzik eléggé dicsérni a már egy év alatt is elért eredményt, ugy, hogy közelebb városunk egyik tekintélyes polgár családjából K. G.-né urnó előttünk azon nyilatkozottak tette, hogy ez intézetben tanuló leánya szebben, tisztábban és folyékonyabban beszéli a német nyelvet, mint mások leánya, ki a Szepességen volt. Valóban csak a szülők érdekében cselekszünk, ha e tanintézetre felhívjuk a szülők figyelmét azon hozzáadással, hogy ez intézet a benne helyezett bizalomnak a legnagyobb lelkiismeretességgel igyekeztet és fog igyekezni eleget tenni. Végül megemlítjük, hogy a kényelmes és tágas intézet helyiségeiben lakás és teljes ellátásra is felvételtel növendékek, kiváló gondozás s lehető legutjánosabb feltételek mellett. A franczia és német nyelvek tanításáról szintén gondoskodva van. (Intézeti helyiség: Szent-Anna-utca, Márton-ház.)

— **Hamis váltó.** A helybeli „Alföldi takarékpénztár”-hoz f. hó 14-én egy ezer forintot váltó nyújtott be leszámítolas végett. A váltón elfogadóként Gombos Ferencz, kibocsátóként Bori Béláné, forgatóként Rosenfeld Ignác volt megjelölve. Ezenkívül a váltó hátán a gesztéri előjárószék hivatalos pecséttel igazolta, hogy az aláírások valódiak s hogy az aláírók jó módú egyének. A váltó természetesen le lett számolva s most kitűnt, hogy a váltókön levő aláírás, valamint a közséji bizonylat és pecsét is hamisak. A vizsgálat ez ügyben folyamatban van.

— **Hatodik lelkeszi állás.** A debreczeni ref. híveknek régi óhajtasuk, hogy külön önálló egyházmegyét képezzenek s a debreczeni hitközség független legyen a mostani egyházmegyétől. A presbyterium most ismét tett egy lépést e terv valóstítása felé. Legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a hatodik lelkeszi állás is szerveztessék.

— **Drága libák.** Valóban sajtóságos és megdöbbenő eredményeket okoz néha a törvényszéki főbebezés. Keservesen tapasztalhatta ez Faragó Bálint, kit négy liba eltolvajlásáért a debr. kir. törvényszék, mint első fokú bíróság 6 hónapi fogházra ítélte, ebbe azonban vádlott nem egyezett bele s felebebezt, a minek azon meglepő eredménye lett, hogy a curia vádlottat a négy liba eltolvajlásért két évi fegyházra ítélte. E dráki szíjra, mely Hugó „Nyomorultak” cz. regényének Valjean Jánosát juttatja esztűnkbe, még a jelenvolt ügyvédek sorában is hideg borzongást keltett.

— **Gyermekegykölcs nő.** Király Mária, cseléd, ki Veréb Lajos helybeli lakosnál volt szolgálásban s ott múlt év december havában gyermekeket szült, a szülést után gyermekét az úrszékre dobta, s a szülés nyomait eltüntette. Ez könnyen történt, mert a házias csak későn tértek haza. — A csecsemő egy 35 nap mulva került elő a pecsegőrdő tisztítása alkalmával. Király M. a csütörtöki tárgyalás alkalmával teljes beismerésben volt, s a tárgyalásnak szomorú részletét képezte, a vizsgálati jegyzőkönyv azon része, melyben a vádallati anya meg szánalmának is kifejezést adott, mikor a kis ártatlannak a pecsegőrdőben sírását hallotta. Dr. Kuszka

teni. A legújabb eset: a Mignonnette hajótöröttjei, még mindig élnek emlékünkből van. E szerencsétlenek levágaták és meggették egy matrőzsiut. A tetteseket por forma halálra ítélté a londoni törvényszék, de a királyi öteljes egyelmelet adott nekik. Es ez most, a mi napjainkban történt! Hát a mikor a nevelés, az emelkedett gondolkodás nem vetett fékelt a követelő természetrel!

*

Ember evés nyalánkságból. Azt mondják, hogy az emberhus isze kitűnő, hasonlít a disznóhúshoz, csakhogy sokkal finomabb annál. Az iznek ez analógiájánál fogva Polinezia sok szigetén az embert úgy hívják: hosszú disznó. A Szumátra nyugati partján lakó Batta törzs meg csak nem rég is ember evő volt, bár az értelmiségnek elég magas fokán állott s a többi között saját iradalommal dicsekedett. E nép a hazafurást, házasságtörést halállal büntette; az elítélteket oszlophoz kötötték s eleven testükből vagdalták ki a húst, melyet aztán borsos mártásban kötötték el. Afrikában sok a nyalánkságból ember evő népfaj. Emlékszem a két kis akka-szeresce nre, a kit ide hoztak Európába, tudományos vizsgálatok végett. E szerencsétlen törpök remegtek, mikor mindenféle édességet, jó éledelt adtak nekik. Azt hitték, fel akarjuk őket hizlalni, hogy jobb falat legyenek.

Az afrikai Fan-szeresceken szemtelen kannibálók. Az emberhusról beszélt az mondják, hogy pompás; éppen olyan, mint a kövér majompecsenye. Hadi foglyainkat és a kivégzett boszorkányokat megesszik. A rabzsolgák halál mérszázekekben árulják; egy ember egy kis elefánt-agyar. Azt hiszik, hogy az európaiak eleségnek szállítják ki Afrikából a rabzsolgákat, mert a fehér ember husa halálos mérég. Geddia doktor egyszer szemére hánytva Nohoat szeresce n királynak, hogy miért nem eszik inkább disznóhúst leölt emberek husa helyett. „Hát nem vagyok én király?” kiáltott dühösen a fekete feleség.

„Az emberhus nekem dukál. Ti fehérek csak egyeteket a sertést; nektek elég jó az is.”

A Viti-szigeteken a rabzsolgákat hibóban tartják. Ha valami jó ételről beszélnek, azt mondják: elolvad a szájbán, mint a holt ember. Egy új-zélandi törzsfő Earlenak aznap dicsekedett, hogy az emberhus foszlós, mint a papiros. Az ukjalelődonaliek kéjesen tapogatták végig az európaiak tagjait és csetentenek a nyelvökkel, annak jeléül, hogy jó falatot sejtnek. Egy fűdszigetbeli törzsfő tekenőbékás kádnak hivatkozott, mert soha sem tudott jól lakni. Egy ültő helyében meg tudott enni egy egész embert; s az ilyen lakoma emlékei mindig egy követ dobott egy rendes helyre. Egy misszionáriusnak volt türelme megszámolni e követek; kilencszáz volt egy csomóban! — Egy másik hittérítő beszéli, hogy Új-Zélandban egy súlyos beteg öreggel beszélt, a ki már minden ételtől írtózott. A pap kérdezte, hogy tén megis kívánna valami nyalánkságot? „Ó igen”, felelt őszintén a haladkól, „van valami, a mit szívesen megennék; nagy gusztusom van egy gyermekkére; de nincs senki, a ki megfogjon és megöljön miattam egy gyermeket.”

*

Ember evés gyűlölségből. XIII. Lajos alatt d'Ancre tábornagyot úgy gyűlölték a párisiak, hogy holttestét egy nap mulva kiásták a sírból és darabonként eladták a husát. Egyik bőhéra vérebé mártotta az újat és megnyalta; a másik megcsütötte a szívet, eczetelt töltött rá és megetté. De Witt János hollandiai miniszter szívet szintén megették a hágaik. Szicziáliában csak nemrég is nyilvánosan árulták a gyűlölt csendőroök szívet.

Peppe afrikai király, a Bonni folyó mentén, gyűlömi lakomát rendezett annak örömeire, hogy ellensége, Amakree király fogságba került. Több európai kereskedő volt jelen az ebéden, melyen a többi között feltalálták Amakree meg dobogó szívet.

Peppe megetté és így szól: „Igy bának elaz ellenséggem!” A Kongo mellett, Tembandamában királyi uralkodása alatt, az asszonyok megölték megunt férjeiket és felfalták, aztán a hadifoglyok közül választottak maguknak új hiteztársat. A Niebelungok énekeiben a vitézek az ellen vérével oltják szomjukat.

*

Misztikus ember evés. A régi peruiak gyermekek vérvél süttöttek áldozati tésztaikat. A maorik azt hiszik, hogy a megévett embernek minden tulajdonsága átszarmazik rájuk. A törzsfők rendszeren az áldozat bal szemét nyelik el, mert hitük szerint abban lakozik a lélek. Egy XVI. századbéli népszerű könyv azt tanítja, hogy az embervölől szűrt nedű erősíti az eszet; régi patikás-könyvekben az embervér és husa mint orvosság fordul elő. Bayreuthban a múlt század közepén végeztek ki egy embert, a ki azt hitte, hogy repülni fog, ha megesszi kilencz születlen gyermek szívet. Ugyanílyan dolog történt Magyarországon II. József idejében; akadtak emberek, a kik fölfalták tíz gyermek szívet, hogy láthatatlanok legyenek.

Livius szerint Hannibál embersziveket etetett katonáival, hogy bátrak legyenek. A nubiaiak azt hiszik, hogy vitézebbek lesznek, ha az ellenség máját megesszik. Kohinkinában az annamiták saját elesett hadvezéreik szívet vágják ki, mert abból minden falat győzhetetlenné tesz. Ezért nagyon kapnak rajta.

*

Ember evés tudományos kíváncsiságból vagy cinizmusból. Itt csak a saját ismerőseim között előfordult eseteket említem. Az argentinai köztársaság egy nagytudományú német orvos egy csetepatében elesett egészséges, fiatal katona combjából kivágott egy jókora darabot, megcsütötte rostályon és megkínálta a pecsenyével

családját, mely semmit sem sejtett és pompásnak találta az ételt.

Egy olasz professzor, szelidlelkű, fenkölt gondolkozású férfi, evett egy hirtelen halálra halt egészséges ember husából és rendkívül izlett neki. A pisai egyetem egyik orvosnövendéke sült embermájra hivta meg barátait; egyhangulag abban voltak, hogy kitűnő eledel.

*

Még csak pár szót az emberevés gasztronómijáról. A karaibok legjobb szeretik az ember tarkóját és nyakát; mások szerint a comb és a láb adja a legpompásabb falatokat. Új-Kaledóniában, nem szólva a misztikus jelentőségéről, a szemet becsülik legelőbbre; azzal kínálják meg a vendégeket s a jó barátokat, Pomare királyné előtt úgy hívták: Aimatá, a mi annyit tesz: szemet eszem. Új-Zélandban különben csemegeként tartják a mellet és a tenyeret is. Titaway király 1697-ben azt mondta a hollandiaknak, hogy a legjobb falat az emberben az arc és a kéz. Nukahivában a vadak lyukat fúrnak a halottak koponyáján és azon vért szívnak ki. Krusenstain azt találta, hogy minden halott feje lyukas.

Az északamerikai emberek egyhangulag megegyeznek abban, hogy az angolok husa sokkal különb, mint a francziáké vagy a spanyoloké. Különb, hogy a karaibok szerint is rossz, keserű és beteges a spanyolok husa. Az Új-Hebrideken a nyalánkság azt mondják, hogy a fekete vagy a sárga bőri ember sokkal jobbjú, mint a fehér, mert a husa kevésbé sós; ezt hirdetik a szudániak is. Közép-Afrikában legkedvesebb falat a nők melle és keze. — Az emberhúst nyersen vagy sültve esszik. Polineziában, utazók leírása szerint, burgonyával töltve szolgálgat föl a kemencében sült harszocsonát, minden hálal ékességeikkel tollbokrátokkal, fegyvereikkel egyetemben.

Miklós kir. alügyész bőven indokolt s úgy a lélek-tanra, — mint a kuriának a gyermekgyilkossági ügyekben hozott ítéleteire hivatkozva mintán kétség merült fel az írást: vajjon a gyermek élve dobott-e be? beigazoltak látja a bűntető t. k. 284. §-ába ütköző büntetést, míg Sajó György védő csupán az enyhítő körülményekre hivatkozott s a törvényszék visszavonulván Király Máriát a b. t. k. 284. §-ába ütköző s a 284. §. szerint minősülő gyermekölés büntetében mondatott ki bűnösnek, s ezért őt 2 és 1/2 évi börtönrre ítélte, beleszámitva 6 hónapi vizsgálati fogságot.

— **Dalárdák** a győztes szatmári dalárdát, midőn visszatérőben volt, kedden délután zenekarral, dallal és szép üdvözlő beszéd kíséretében, melyet Krasznai F. dalegyleti titkár mondott, szép koszorúval fogadta a helybeli pályaházban.

— **Táncz-próba.** Nagy Imre helybeli jó nevű tánczmester ma, vasárnap a „Margit fürdő” dísztermében, táncztanítás bevezése alkalmából próba-vizsgálat egybekötött zárkórú táncvonalat rendez. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Amerikánus fellogás.** Furcsa képet alkothatnak maguknak a jó nevűek Európáról: egy ottani lap ugyanis ezt írta: „Földünk, Mackay a minap nagy bált adott Párisban. Ez este egy svéd királyt tánczosul biztosított magának, egy órára ezer dollárt fizetve neki. A walesi herceg kérését egy meghívóért vissza kellett utasítani. Nehány hónapartista herceget, kik az ablakon másztak be, a szolgák ismét kilökték.”

— **Lovardá Debreczenben.** Diez Bellini lovartársulata a közönség élénk partfogásába mellett tartja előadásait, a partfogást meg is érdemli, mert a társulat jeles tagokkal rendelkezik. A társulat jelesebb tagjai az igazgatóknál: Angello ur egyensúlyozó. Bellini Jhon mint voltige ugró hajmeresztő mutatványait szintén kitűnő. A szellemes és e mellett kiváló ügyes gymasztkus Piccardi, Pépe, Tonny bohócok minden felépésükkel jobban jobban érdemlik ki a közönség elismerését. Nagyon érdekesek a kis Clára k. a. kauschuk mutatványai is. Teresita k. a. mint műlovaszó Bellini asszony, mint költő táncos szintén kitűnőek. Egysszóval a társaság a magasabb kívánalmakat is kielegeti. Még csak rövid ideig maradnak itt, s ezért is ajánljuk a közönség partfogásába.

— **Rövid hírek.** A petroleum áldozata. Hétfőn este N.-Hatvan-utczán Csengeri fűszerkereskedő házánál lakó Löwinger szobafestő 11 éves Rézi nevű leánya eldöntötte a szoba asztalát, az azon égő petroleum lámpa felborult; s a kis leány súlyos égési sebeket szenvedett. — Csöd. A debreczeni törvényszéknél csöd nyílt Weisz M. de-ceskei bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztos Balogh Imre, tömegmondok Szép Sámuel, helyettes Szilágyi Bálint. Bejelentési határidő szept. 23-ika, felszámolási tárgyalás okt. 9-én, csődválasztmány kijelölése okt. 12-én.

— **Hymen.** Folyó hó 18-án tartotta eljegyzését Besé Imre helybeli iparos, Répánszky Károly helybeli iparos leányával, Vilma kisasszonnyal. Aldás frigyökre! — A a b Ödön báróné fiatal kereskedő, Raab László debreczeni városi tanácsos fia, szombaton esküdött örök hűséget Bárándon öv. Borovitz Sándorné leányával Irma kisasszonnyal.

— **Halálozások.** Cziffer Nándor gözmárai hivatalnokot fájdalmas vesztését sújtotta. Édes atyja Cziffer Albert elhunyt 67 éves korában, boldog házassága 40-dik évében Budapest. — Ifj. Balogh Imréné szül. vasközi Budaházy Irma élt 27-ik, boldog házasságának 4-ik évében, f. augusztus hó 20-ik napján, hosszas szenvedés után elhunyt. Béke poraikra!

— **A kik a Szepességre** akarják tanulást céljából küldeni gyermekeiket, azokkal tudatjuk, hogy kiadólhivatalunknál számos igen jó szepességi család jelentkezett, hogy hajlandók volnának gyermekeiket hozzánk elküldeni cserébe. A kik az oly szükséges német nyelv megtanulását könnyűszerrel kívánják lehetővé tenni gyermekeiknek, jelentkezzenek mielőbb.

— **Termény-piacunkon** az 1889. évi aug. hó 20-kán tartott betivásár alkalmával a következő árakat jegyezte fel a vásárbírói hivatal:

Egy m.-mázsa	felső ár, középső ár, alsó ár.		
Búza	8.10	8.10	8.00
Kétszeres	7.10	7.00	6.90
Rozs	6.50	6.40	6.30
Árpa	5.90	5.80	5.70
Zab	6.00	5.90	5.80
Uj tengeri	6.10	6.00	5.90
Köles	4.50	4.40	4.30
1 zsák burgonya	1.20		
100 kl. szalonna	54.00	52.00	50.00
100 kl. hús	55.00	53.00	51.00

Süketeknek. Egy ember, ki egyszerű mód által 23 évi süketesét és fülzúgását meggyógyult, kész egy leírást német nyelven, minden hozzáférőnek ingyen megküldeni. Cím: J. H. Nicholson Wien, IX., Kollingasse 4.

Felölts szerkesztő: **Tóth László.**
Főmunkatárs: **Szabolcska Mihály.**
Kiadótituladónos: **Zicherman H.**

NYILTTÉB.

Hölgyek figyelmébe.

Tudomására hozom a hölgyközönségnek, hogy folyó évi szeptember 1-től október 1-ig

NŐI RUHA

SZABÁSZATI TANFOLYAMOT

nyitok.
Bővebb felvilágosítással, Cseleged-utca 25-dik száma, lakásomon szolgálok.

(279) 1—3. **RING MARI.**

GRAND CIRCUS CONRAD.
Igazgató **Diez Bellini ur.**
Naponta fényes és nagy előadás.
Vasárnap 2 NAGY ELŐADÁS.
Délután 4 órakor **Gyermekek előadás,** kö-
vetkező leszállított helyárral: I. hely 80 kr. II.
hely 60 kr. III. hely 40 kr. Karzat 20 kr, 10 éven
alóli gyermekek félárakat fizetnek. Este 8 órakor
NAGY DISZ-ELŐADÁS,
egészen új műsorozattal. Először: **Le Farmacien**
du Village, bohós némajáték a társulat több tagja
által. Bővebb részletek a napi műsoron. Helyárok:
I-ső hely 1 frt. II-ik hely 75 kr. III-ik hely 50 kr.
Karzat 30 kr. Rangnélküli katonák és 10 éven aluli
gyermekek a helyárok felét fizetik. Pénztárnyitás 7
órákor. Kezdet 8 órákor. (283.) 1—4.

Lakváltoztatás.

Dr. Borbély Imre
fogorvos
rendelő helyiségét f. é. május
hó 20-tól fogva Dr. Szécsi Emil
volt lakásába tette át.
(187.) 12—52.)

Egy jó könyv.
„... A küldött könyv útmutatásai ugyan
rövidet és vollosok, de mintha csak a gyakorlati
használatra teremtett volna; nekem és családom-
nak a legfőbb szükségű betegségek esetében igen
kiváló szolgálatokat tettek. Így és hasonlóknak
hangzók a Készítőknek, melyeket Richter
kiadó-intézet „Betegbarát” című, rajzokkal
ellátott könyv elküldését majdnem napjaink
kap. Mint az egy nyomatott s a szerencsésen
meggyógyítottok száma az értesítések tanúsít-
ják, az abban foglalt tanácsok követeke által
még oly betegek is gyógyultak nyertek, a kik
már minden reményt feladtak. E könyv, melyben
hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak
letve, megérdemli a legkomolyabb figyelembe-
vét minden beteg részéről, bármi bajban is szon-
vedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajtja,
az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar
nyelven „Egy betegbarátot” és pontos címet s
címezze a levelező lapot Richter kiadó-intézetbe
Lipcsében. A megküldés ingyen történik.”

**Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző
beteg és gyulladt foghúst gyógyít és
erősít, a fogkövet eltávolítja és képző-
dését meggátolja; a szájhíjzát azonnal
megszünteti naponta használatnál a
cs. és k. udvari fogorvos és udvari szállító, valódi**

**Dr. POPP világszerte Anatherin
hírű SZÁJVIZ**

kétszer oly nagy palackokban mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája, mely a fogakat folyton

egészséges és szép állapotban tartja,

Dr. POPP Anatherin fogpasztája, mely a

legjobb és legfinomabb szor a fogak tisztán tartására

és a foghús megerősítésére.

Dr. POPP fogpora ragyogó fehérségű fogakat

kölcsönöz, anélkül, hogy mint más fogporok a fog-

ak zománcát megsejtse.

Dr. POPP növényzappann a legjobb gyógy-

pipere-zappann, mindennemű bőrkülfületek ellen és

különösen fűrdőkhöz.

Dr. POPP NAPRAFORGÓ VÉNUS (szappann)

(nem glicerinn). A legújabb és a legfinomabb divat-

pipere-zappann. A bőrt bárso-nyommal teszi.

Árak: Anatherin-szájviz 50 kr., 1 frt és 1 frt

40 kr., Anatherin fogpasztája tégelyben 1 frt 22 kr.

Aromatikus fogpasztája 35 kr., Fogpor dobozban 63

kr., Növényzappann 30 kr., Napraforgó-zappann

40 kr., Venus-zappann 50 kr.

E szerek kaphatók: Debreczenben: Mihalovich J.,

Tamásy B., Örvényi O., Tóth B., Muraközy K. és Ba-

láza Ö. gyógyszerészeknél és Csanak J., Gerebly F.,

Szentkirályi és Kalenda, Baum M., Weisz S., és Stern

A. és testvére kereskedésében és Dr. Rolschneck

gyógyszerésznél (telefon hálózát 5. szám).

Az Anatherin szájjviz beteg fog-

és foghús ellen.

Dr. Popp J. G. udvari fogorvos urnak!

Már rég irtam volna, de előbb megakartam

győződni kitűnő szájjviznek hatásáról. Az

alkalmazott szerek közül csak egyedül a

Popp-féle Anatherin szájjviz használt,

mely fehér, genyes foghúson és inogó

fogamat megszárított, míg a többi szájj-

vizekért csak a pénz dobtam ki. Szilárd meg-

győződésem szerint, csak az ön szájjvize való-

ban jó.

Özinte lekötelezettje

Dr. Raske Vilmos, Jellőz Besztercén.

DUNA-TOLL
sz. 338. F.
Ezen legújabb tollat, legelső minőség, ki-
váló ruganyosság, tartósság és sok tinta
kimelés által a legjobban ajánlja:
CARL KUHN & Co., Bécs
I., Stephanplatz 6. alatt levő
rézirótolak-gyára.
Megszerezhető minden írószerek-kereskedésben.
(278.) 1—9.

Tudomásul.

Van szerencsém tudatni a t. cz. építető közön-
séggel, hogy a városunkban előnyösen ismert „Flor-
vath és Károlyi” építőmesterek cége megszűnván,
folyó hó 4-ike óta Horvát János urtól elválva, mű-
ködésüket önállóan folytatam s ajánlom magamat
a nagyérdemű közönség szíves jó indulatába.
Debreczen, 1889. aug. 15.

Károlyi Sándor.
építőmester.

Uj síremlék raktár.

Van szerencsém a nagyérdemű kegyeletes közönség
becses tudomására hozni, hogy **DEBRECZENBEN, fő-út,**
2082-dik szám alatt, a megyeházzal szemben, a mai
kor igényeinek és viszonyainak megfelelő, különböző faju
bel- és külföldi márvány-, granit-, syenit-, porphier-
és termés-kövekből

síremlék bizományi raktárt

nyitottam,

a melyet azon megjegyzéssel ajánlok a nagyérdemű kegyeletes közönség becses
figyelmébe, miszerint mint több jeles bel- és külföldi köbányák
bizományosa, azon helyzetben vagyok, hogy minden, a közsakmába vágó
tárgyakat a legutányosabb gyári árákon adhatom.

A fenti kőfajokból elővállalok úgy a kegyelet, vallásos szertartás-
hoz, — valamint az építészet terén előforduló munkálatokhoz, úgy-
szintén kisebbnemű szobor-műveket és dombor mű-faragásokat.

A felirat vésések bármely nyelven ízléssel teljesíttetnek s
tartósan aranyoztatnak.

Utánvések, újítások, a síremlékek szilárd alapra való felállítása úgy
helyben, mint vidéken, felelősség, mellett, mérsékelt árban eszkö-
zöltetnek.

Síremlék-minták és árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Tisztelettel

NYÍRI K.

sírkő bizományi raktára.

Üzletvezető és meghatalmazott

KISS MÓR

kőfaragó mester.

(274.) 2—6.

Legutányosabb árákon.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészséges fontatására, az életnekdek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban
való fontatására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb és leghatékatosabb szer a már is mindenütt
ismeretes és kedvelt

ÉLETBALZSAM Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásos gyógyfűvekből a legrendesebben van készíte s

különösen minden emésztési bajok, gyomorgörös, élvágyhiány, savanyú felbűrés, aranyeres

bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósan bizonyul. Így kitűnő hatású következtében ezen életbalzsam egy

bebizonyult, megbízható házi-szerként lett a népek. Ara egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr.

Elismerő iratok ezrei bárkinnek betekintést végtet rendelkezésre állnak.

Öväs! Ilmisítások elküldése végett, mindenkit figyelemztetnek, hogy az egyedül

áltaam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbal-

zsam” minden üvegcskéje két burkolva van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr.

ROSA életbalzsama a „fekete sas”-hoz címzett gyógyszer-tárból.

FRAGNER B. Prága 205—III. magyar, német, cseh és francia nyelven olvas-
ható, széles feleln pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszer-tár „a fekete sas”-hoz Prágában 205—III., és BUDAPESTEN

Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszer-tárban a

Városház-téren. Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van

raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs”,

több ezer hányalítókozzal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladást, sebek és genyedések ellen.

Ezen kenőcs biztos eredménytel használható a női emlő gyuladással, a tej tespedésével s az emlő megle-

ményedésével szűlőkor, kelevényél, vérdaganatoknál, genyes fukadékoknál, pokolvarnál, körümgöyknél, az

agynavezett hörméféregnél, elkenőgyedéseknel, felvulladékoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzé-

kellen tagosnál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkenőgyedést, felvulladást a legrovidebb idő alatt el-
volított; s a hó már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fűjdomon nélkül felszívja.

kiéreti és kigyógyítja. Kapható 25 és 30 krajczáros szelencékben.

Öväs! Mitűn a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit

figyelemztetnek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz ké-

szítve s csakis akkor valódi, ha a sárca élcselencze, melybe töltött, vörös

használati utasításokba (melyek 9 nyelv-n nyomták) és két kartonba, — mely-n

az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyított, számtalan próbát által

legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvezett hallási (hecség) vissza-

nyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

(72.) 10—26.

Eladó tenyészmárhák.

Méltóságos gr. Degenfeld József
ur csomaközi homoktagi birtokán eladtnak
a következő tenyészmárhák:

Szamos bika	3 darab
4 éves bika	1 „
1 éves bika	1 „
Szamos tehén	39 „
4 éves tehén	9 „
3 éves üsző	11 „
2 éves üsző	13 „
1 éves üsző	10 „
Idei bika bornyu	15 „
Idei üsző bornyu	20 „
(Összesen: 122 darab)	

Értekezhetni

Hragyel Mihály
(268.) 3—3. ispánnal Csomaközön.

A megyeházzal szemben.

Kaszanyitzky Endre

előbb

Kubinka István K. Debreczen

ajánlja pontos kiszálgatást és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból következő idényezéseket, u. m.:

Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes befűző- és cukros-üvegek egyedüli raktárát, melyeket jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyancsak mindenféle fehér és zöld, közönséges befűző- és ugorkás üvegeket, továbbá fagyaltkészítő gépek, fagyalt-szelenozók, hideg-kávé készletek, hűtődézsák, hűtő jégsekreányok, legjobbnak bizonyult egészségi szódavízgépek, nonplusultra kávéfűző gépek, kerti lámpák, tükrözött kerti golyók, mozdó-asztalok, mozdó-készletek, chinaezüst: evőeszközök és disztárgyak;

továbbá utazók részére legcélszerűbb gyorsfűzők, kézi- és utazó-tükrök, zsebpoharak. (55) 26—52

Postai megbízások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesítetnek.

Friss idei töltésű:

Bikszádi, Bártfai, Bilini, Borszéki, Budai keserűvíz, Czigelkai, Csizi, Emsi, Giesshübl, Gleichenbergi, Halli-, Ib-lany, Ivándai, Karlsbadi, Koritnyitzai, Krondorfi, Lipiki-, „Ib-lany“, Margit, Marienbadi, Mohai-, „Agnes“, Mohai-, „Stefania“, Parádi, Pirmonti „aczel-forrás“, Pülnei, Rohitsi, Saidsehtzi, Salvator, Selters, Szolyvai, Szulini, Preblai, Veghlesi „Vera“ forrás termézetes, gyógy- és borvizeket;

továbbá:

OLAJBA TÖRÖTT KÉSZ FESTEKEKET minden színben, LENKENCZÉT „Firniss“ SZOBAPADLÓ FÉNYMÁZOKAT és mindenféle FESTEKEKET, LACKOKAT ajánl

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

(66.) 26—52.

A háztulajdonos és építész urakat van szerencsém r-tesíteni, miszerint a Szliács melletti első magyar agyag-áru és kályha-gyár

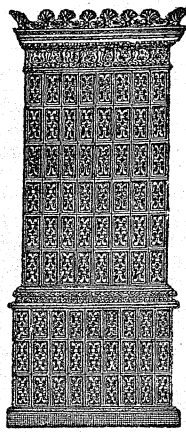
PORCELLÁN és majolika kályhákból

nálam egy mintaraktárt létesített és gyártmányainak eladásával engem bizott meg. Ezen gyár készít saját kályháiból egy szabadalomra bejelentett csatorna rendszerű kályha betétet, mely minden eddigi melegítő rendszert felülmul, a fűtő anyag fogyasztását a lehető legkisebbre csökkenti és a lég-cseréje vonatkozó kívánalmaknak eddig még el nem ért mértékben megfelel. Mintakönyv és költségvetéssel készséggel szolgál

SESZTINA LAJOS

Debreczenben.

(250.) 5—10.

Szabó Lajos fia cég

Debreczen, Rózsatér.

Jutányos, szabott árukhoz ajánl:

most érkezett, legjobb készítésű

PAPLANOKAT

karton, török-piros, Caschmir és Atlas-Satin minőségekben.

Férfi ingeket

a híres Schroll B. fia Chiffonjaiból.

Nagyválasztéku raktár

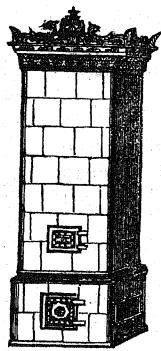
sima és mintázott

GYÁSZRUHA-SZÖVETEKBEK,

FEKETE

GYÁSZKENDŐKBEK.

(262.) 4—52.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét a valódi

KRAKKÓI CSERÉP-KÁLYHÁIMRA,

melyek ugyanis az anyag tűzmentessége, légmentes ajtóik, a tűzhuzamok czélszerű berendezése, a tüzelő-anyag teljes kihasználhatása, nemkülönben csinos, díszes kiállítások és olcsó árak által széles körben megkedveltettek, felhívni.

Bátorodom ezennel az eddigi fűtésre berendezett kályhaim mellett még, gyári házam által szervezett és szabadalmazott töltő és szabályozható készülékkel ellátott kályhákat a legmelegebben ajánlani és legényesebb elonyeit elősorolni: kitűnő fűtőképeség, csekély fűtőanyag felhasználás mellett. A termék vagy szobák tökéletes szellőztetése és egyenlő kifűtése. Egyszerű és kényelmes befűtése. Mivel a 24 órára szükség-

lendő kőszén vagy koaks egyszerre betölthetik.

Kályhák különböző színekben és alakokban, a legegánsabb kivitelben szállítanak és mindkét fűtési modorban építettnek.

Kandallók kályhával vagy a nélkül terracotta színű, vagy barnára, zöldre zománcozva (glasirt) díszes felzetekkel (Gosims), mindig készletben tartatnak.

Takarék-konyhák cserepekből, erős vas és vörösréz részekből összeállítva, kívánságra, legnagyobb kivitelben építettnek.

Legmelyebb tisztelettel

Linkesoh Samu özv. Eperjesen.

mint a valódi krakkói cserep-kályhák magyarországi gyári főraktárosa.

Képviselőség Debreczen és környékére nézve:

KASZANYITZKY ENDRE urnál

Debreczenben, főpiacz üveg- és porcellán-raktárában,

a hol kívántra képes árjegyzékek díjmentesen küldetnek, sőt részben természetbeni mintakályhák is a n. é. közönség rendelkezésére állanak és felvilágosítás mindenről készséggel adatik.

A kályhák felállítására nézve t. vevőimet bátor vagyok figyelmeztetni, hogy azokat lehetőleg a nyári hónapokban eszközöltessék, miután később ősze fele a megrendelések túlhalmozottsága folytán gyakran a legjobb akarattal a kívánalmaknak megfelelni teljes lehetetlenség.

(176) 14—30.

Szép választékban találhatók:

arany-, ezüst-lánczok, **MELLTÜK** és **FÜLBÉVALÓK.**

Köves- és karika-gyűrűk, férfiak és nők **MEDAILLONOK.**

EZÜST EVŐESZKÖZÖK egy és több személyre.

Gyámölestatálak, kenyer-kosarak stb. stb.

SZÖLLÖSSI GYÖRGY

ÉKSZERÉSZ JOAILLERIE.—JUWELIER DEBRECZENBEN,

Főpiacz, (a „Hungaria“ mellett)

ajánlja dúsan rendezett

ARANY-, EZÜST-, ÉKSZER-ÉS ÓRA-RAKTARÁT,

különösen:

saját készítésű legújabb divatu drágakő s a nélküli ÉKSZEREKET.

Férfi és női legkitűnőbb szerkezetű **genfi arany, ezüst**

REMONTOIR-ÓRÁIT.

Nemkülönben: minden e szakmába tartozó czikkeket jótállás mellett a legolcsóbb árakban.

Elvállalok mindennemű

ÉKSZERMŰVEK készítését, régi divatu ékszerek átalakítását.

Egyszerű és díszes

MONOGRAMMOK vésését vagy készítését.

Mindennemű

javitásokat

gyorsan

s legolcsóbban

teljesítek.

(282.) 1—5.

KARDOS LÁSZLÓ

Debreczenben, czegléd-utca.

Ajánlja legjobb minőségű és állásu

férfi és fiú Chiffon ingeit.

A birodalom legjobb gyártmányu

férfi és női czernázott,

színes- és

fehér-harisnyait.

Legjobb anyagu és ízlés szerint saját varrodájában készült

kiházasítási czikkei.

(251.) 34—52.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat

ÁRJEJYZÉKE

helyben kötelezettség nélkül,

és az 1887. ápr. hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom gyűlésen megállapított 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Készpénz fizetés mellett.

Ingyen szákkal. 100 kiló	
A. B. Asztali dara nagyszemű	18.—
C. szinte	17.—
0. Királyliszt	17.—
1. Lángliszt	16 60
2. Montliszt	16 20
3. Zsemlyeliszzt különös	15 80
4.	15 40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	15.—
6. szinte 2-od	14 40
7. Közép kenyérliszt 1-ső	13 60
8. szinte 2-od	13.—
8 1/2. Barna 1-ső	12.—
8 3/4. szinte 2-od	12 70 k. 10.—
9. Lángliszt	70 k. 8.—
10. Veres liszt	50 k. —
11. Finom korpa zsákkal	50 k. 5.—
12. Durvakorpa zsákkal	50 k. 4 40

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tőli engedmény a fennmilitett egyezmény folytán szintén beszüntetett.

Debreczen, 1889. Augusztus 13.

(26.) 34—52

BÉRBE KIADÓ.

A Homokkertben, közvetlen a vasút mellett, egy cseréppel fedett kényelmes úri lak, díszkerttel, különálló istállóval. Teljes éven át egészséges lakásul használható. Esetleg az ideai szőlőterméssel is több évre bérbe kiadó.

Értekezhetni:

Bornyász Józsefnél

Debreczenben, nagyvár-utczai kereskedésében.

(283.) 1—2.

Árlejtési hirdetmény.

Nyiregyháza város közönsége K. 2726/1889. sz. határozatával elrendelvé a serházi honvéd huszár kaszárnya épületek kibővítését, ezen 42,637 frt 53 kr-ra előirányzott munkák biztosítása végett, folyó évi szeptember hó 10-nek d. e. 10 órájára szó- és írásbeli ajánlattal összekötött árlejtést hirdet.

Felhivatnak vállalkozni kívánók, hogy 5% biztosítékkal ellátva a mondott időben a városi tanács teremben jelentkezzenek.

A szóban forgó pótépitkezésre vonatkozó tervek, előméret s feltételek, a polgármesteri s városi mérnöki hivatalban megtekinthetők, hol minden felvilágosítás is nyerhető.

Kelt Nyiregyházán, 1889. augusztus hó 21-én.

Krasznay Gábor,

polgármester.

(281.) 1—2.